במה אשה פרק ששי שבת

מסורת הש"ס

אין בה משום עטרות כלות. דגזרו עליהן שלא תלא בהן מחורבן ואילך משום לעז בתמ' קוטה (דף מט.): **ושמואל אמר.** כגון דמתני' בכלא דעבדא ופליג אדר' אבהו: **חוסם שבצוארו.** הוא בכלא דעבדא והיו עושין אותו משל טיט: **דעביד ליה רביה.** אית ליה אימתא ולא שקיל ליה מצוארו להוליכו בידו: **מיפסק.** החוסם ומשבר ומירתת מרבו שלא יאמר שהוא נטלו להרלות בשוק שהוא בן חורין: **ומקפל ליה.** הטלית על כתפיו כדי שלא יראה מקום החוסם ולא יביט שנפל ודמי הטלית על כתפו כמשוי: **חייב חטאת.** דאיתו תכשיט אלא בזמן שלובשו דרך מלבוש: **כולהו רבנן לא ליפקו כסרבלי חתימי.** היו עושין חותמות לטליתות שלהן כעין עבדים להרלות שהן כפופין לרישן גלותא לא ליפקו דאי מיפסקי מרתתי ומקפלי להו: **דלא קפדי עלך.** אם תלך בלא חותם: **יולא העבד בחותם שבצוארו.** ובשל טיט דלא קפיד עליה לאתויי ואי משום דמירתת מאי חזרכא נפקא מינה משום דאימתא דרביה לא מייתי ליה בידיה דהא לאו הוכחה היא דעבדות אלא כשיבנו על לותרו אז בכתותו: **וזה אין מקבלין טומאה.** דלאו לגוי עביד שיהא טמא משום תכשיט ואע"ג דבשל מתכת מוקמינן לה להא לקמן מיהו לאו לגוי דיליה הוא אלא לגבאי וכלי תשמיש נמי לא הוי: **זוג.** לגוי עביד: **ולא כזוג שבצוארו אבל יולא הוא כזוג שבכסותו.** לקמיה מפרש טעמא: **מקבלין טומאה.** מתכשיט הוא: **שבכסותה.** עושים לקושים מעילין שלא יטנפו: **לא תצא.** כדאמרינן בתירך פרקין (ל' מד:) דממחזי כמאן דאזיל למינגא: **אין מקבלין טומאה.** דאין תכשיט לבהמה: **לא אידי ואידי דעבד ליה רביה.** דאע"ג דבכול דמתניתין אוקימנא דעבד ליהו לגבאיה בסתם חותמות של טיט דאי מיתבר אין מקפיד עליו להניח שבריו לבית אדונו הלכך ליכא לאוקמיה בדעבד ליה רביה דאי עבד ליה רביה לא הוה מיתבר דכל זמן שלא נפסק לא שקיל ליה מצוארו משום אימתא דרביה ואי מיפסק לא קפיד עליה בעליו משום פסידא דליכא פסידא הלכך לא מייתי ליה אבל הך לא איכא לאוקמא בשל טיט כדמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עבד ליה רביה נמי אסור דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידא ומירתת עבד ומייתי ליה בידיה: **דבר המקפיד עליו רבו.** אם יאבד לא יצא דאי מיפסק מייתי ליה: **מסתברא.** דבשל מתכת קאי מדאילטריך למיתני אין מקבלין טומאה וטעמא משום דלאו לגוי עביד: **הני הוא דלא מקבלין טומאה.** משום דלאו כלים הינהו דידהו. דמתכות: **אלא אי אמרת.** כלים דידהו כלי העשוי מטיט מזה שאינו מלרפו בכבשן מעשה ידי יוצר דניהו קרוי כלי חרס אלא כלי אדמה מי מקבל טומאה כתמיה: **כלי גלליים.** לפיעי בקר שעשה מהן כלי: **דמיתא מומתא.** שאלרגו בנגד ותו לא מיפסק: **לא גזרו.** לגאת בו ודרכ הוגה לענין אריג כי האי גוונא נמי אימתר דאשמעינן דלא מיישינן תו לדלמא מיפסק: ושל

והאמר שמואל יוצא העבד בחותם בו'. ולא בעי לאוקמי מתניתין בחותם שבכסותו דניחא ליה לאוקמה בדעבד איהו לנפשיה ואתיי מתני' בכל חומתות: **הא** דעבד איהו לנפשיה. קשה לרשב"א אמאי שריא מתני' בדעבד איהו לנפשיה בחלר כיון דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קלת קפידא אבל לא כל כך כמו בעבד ליה רביה: **במאי** אוקימתא להא דשמואל בדעבד ליה רביה בו'. אבל אי מיירי בדעבד איהו לנפשיה אמי שפיר דבלאוקמו ליכא למיחש דלמא פסיק ליה בידים כדי שלא יבינו הרואין שהוא עבד אבל בכסותו איכא למיחש דלמא מקפל טליתו לכסות החותם ולא ידע דיש בזה חיוב חטאת אבל בדעבד ליה רביה משום אימתא דרביה ידע לקפל והשתא נמי ידע הש"ם לדרב יצחק אלא דלא ידע שיש לאוה דילמא מיפסיק ובחר דמשני מייתי דרב יצחק ומתק לפרושי שיש חיוב חטאת בקיפול: **דילמא** מיפסק ומרתת ומקפל ליה. דאיתא ליה טפי שיהיה מקופל מסירלה רבו שנפסק לגמרי ויסבור שבמזיד פסקו למרוד בו: **לא תצא** בהמה בו'. דמיחזי כמאן דאזיל למינגא כדפי' בקונ' דלא מצינן למימר משום דילמא מיפסיק ואתי לאתויי דהא לעיל (דף מד:) מפרש דזוג אסור משום דמיחזי כמאן דאזיל למינגא ולא קאמר דלמא מיפסק דומיא דמחוסם:

מאי שנא זוג שבצוארו דלמא מיפסיק ואתי לאתויי. והא דתנן לקמן (דף סו:) בני מלכים יולאין בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה אומר ר"י דמיירי בזוגין יקרים שיולאין בהן בני מלכים כגון של כסף ושל זהב דליכא למיחש בהו דילמא מיפסיק דמסתמא תקועין הן יפה בשלשלאות של כסף והכא מיירי בזוג דעלמא דומיא דזוג של בהמה ולמאי דמוקי לה בגמרא בחריג בכסותו אתי נמי שפיר: **הב"ע** דמחי. ות"ת כי היכי דזוג מיירי בחמי הכי נמי מיירי חותם שבכסותו בחמי ואם כן אמאי אסור וי"ל דזוג מותר לפי שדרך לאוחזו בנגד שאין שום נגד שלא יהא ראוי לגוי ותכשיט הוא ולא הטרימוהו לפוסקו מכל בגדים ולגנות הנגד אבל חותם אין דרך לעשותו בכל הבגדים שאינו יפוי הנגד ולכך גזרו חכמים אפילו בחריג בכסותו שיהא צריך לפוסקו אלו היכא שאין אחרוג ות"ת אדמליג בין זוג שבצוארו לזוג שבכסותו ליפלוג בזוג שבכסותו גופיה בין אמי אלא אמי ויש לומר דניחא ליה לאשמעינן דזוג שבצוארו אסור אפילו בחתיכת הנגד שסביב לוארו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י חתיכה: **כדרב** הונא בו'. ואע"ג דמילתא דרב הונא אייתי לעיל (דף מ.) גבי תליה מדקאמר כל שהוא חריג משמע דה"ק בין לענין תליה בין לענין דלמא מיפסיק לא מיישינן בחריג: **אע"פ** שחברו בדלת וקבעו במסמרים טמא. והא דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כד.) סדין שעשאו וילון טהור מן המדרס לאו משום קביעות גרידא טהור אלא מיירי שעשה שום שינוי מעשה. והא דאמר בגמר הדין (סנהדרין דף מח.) כפה שנתנתו לכפר טהור מן המדרס אף על פי שלא עשתה שום שינוי מעשה כיון דנאסר בהגאה ע"י כן חשוב כשינוי מעשה:

אין

עין משפט נר מצוה

יא א ב מרי פ"ט מהלי שבת הלי יח [ומיין במ"מ] סמג לאוין סה טושע"ח ס"ח סי' רם סעיף ה' בהג"ה:

יב ג מרי פ"ח מהלי כלים הלכה ט:

יג ד שם הלכה ח:

יד ה מרי פ"כ מהלי שבת הלכה י סמג לאוין סה טושע"ח ס"ח סי' שה סעיף ה' יב:

טו ו מרי פ"ט מהלי שבת הלכה יח סמג לאוין סט טושע"ח ס"ח סי' רם סעיף ה' בהג"ה:

טז ז מרי פ"ח מהלי כלים הלכה ו:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בלי גללים עשו"ע בקר. ע"ל דף עז ע"ב כרש"י ד"ה גללים. וע' מנחות סט ע"ב תד"ה כלי גללים:

מוסף רש"י

היוצא בטלית מקופלת. לאחר שנתנה על ראשו הבגדים שפיליה על כתפיו (לקמן קמ:). **חייב חטאת.** שאין זה דרך מלבוש (שם). **כלי גללים.** כלי גללי בהמה (מנחות סט:) לו: שיש (ע"ל מז:).

רבינו חננאל

הא דאמר שמואל יוצא העבד בשבת בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, הא והא בחותם דעבד ליה רביה. ובחותם שבכסותו אמאי לא נפיק, חיישינן דילמא מיפסיק ומירתת מרביה ומקפל לכסותיה ומנח ליה אכתפיה, וכו' יוחנן דאמר היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתיפו בשבת חייב חטאת. וכדאמרו ליה לרב חנניא בר שילא רבנן כולהו לא ליפקי בסרבלא חתימה, פי' דת המלך היתה באותה העת כל הקונה סרבלא מייתי לה נבי מוכס ריהיב ליה מיכסיה וחתים עליה בסטבע של אינן, כדי לידע שנישל מיכסא, וכל טלית שנמצאת בלא חותם אינן בכנפיה, נתפש לובשה [עליה] כגנב המכס, הלכך מתיירא כל אדם לצאת בטלית שתלוי עליה חותם זה, חיישינן שמא יפסק החותם ומפני פחדו מן המוכס יסירה (מעליה) [מעליו] ויקפלה וישאנה על כתיפו כמשא. לפיכך אסורה (נ"א: אסור) לכל אדם לצאת בטלית שיש עליה חותם. אבל רב חנינ' בר שילא שיש לו נשיאות פנים ואינו חושש מן המוכס מותר לו לצאת בטלית שיש בה חותם שאם יתחך החותם אינו חושש, שאינו מתיירא מן המוכס ולא מוזלתו. ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבד בחותם שעשה לו רבו בכסותו. תנ"ה יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, אינו והא תנינן לא יצא העבד לא בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו, וזה וזה אין מקבלין טומאה כו'. ושנינן הא והא דעביד ליה רביה ולא קשיא הא דתאני יוצא בחותם של טיט דאין רבו [מ]קפיד עליו. ואי נפיל לא מייתי ליה בשבת, והא דתאני לא יצא, בחותם של מתכת דקפיד עליה רביה, ואי נפיל איידי דמירתת מרביה מייתי לה בשבת, הילכך לא [יצא]. הכי נמי מסתברא מדקאתני זה וזה, בלומר לא בחותם שבצוואר ולא בחותם שבכסות, אין מקבלין טומאה, אי אמרת בשלמא של מתכת הני תותמות הוא דלא מקבלי טומאה, הא שאר כלי מתכות מקבלי טומאה, אלא אי אמרת של טיט הן, הני תותמות כלים דידהו לא מקבלי טומאה דאינון כלי אדמה, וקיימא לן כלי גללים כלי אבנים [ו]כלי אדמה לא מקבלי טומאה, חותמות דידהו מיבעיא, אלא לאו שמע מינה חותמות של מתכת הן שפע מינה. זוג שבכסותו אמאי שאדי ליה רבנן, אוקמנא משום אריג ובדרב הונא בריה דרב יהושע דאמר כל שהוא משום אריג לא גזרו ביה רבנן. ירושלמי רב הונא מורה לאיתתיה דריש גלותא מיתן לברה דדהבא על קליפישקה. רבי יוחנן הורה מיתן מרגליתא על פרגוהא. [ואקשינן] מהא דתנינן בזוג של בהמה, וזה וזה אין מקבלין טומאה [ורמינהו זוג של בהמה] טמאה וכו'.